

*РУСЛАНА ШТАЄР, аспірант кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, ДВНЗ "Ужгородський національний університет", Україна
ORCID ID 0009-0003-2743-8256
ruslana.shtaiер@uzhnu.edu.ua*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

RUSLANA SHTAIER, Postgraduate student, Department of General Pedagogy and Pedagogy of Higher Education Uzhhorod National University, Ukraine

MODERN TRENDS IN FUNCTIONAL COMMUNICATION OF A TEACHER IN A GLOBALISING SOCIETY

Стаття розглядає трансформації в освіті в розрізі вимог часу та глобалізаційних процесів, актуальні тенденції функціональної комунікації педагога. Зміни в сучасному світі, у т. ч. і технологічний прогрес, культурна різноманітність та зростаюча мобільність, визначають зміну традиційної ролі педагога на комунікатора.

Нами проаналізовано вплив глобалізації на комунікаційні практики в освітньому середовищі, наголошено на необхідності адаптації педагогічної комунікації до сучасних викликів. Розглянуто можливості педагога як комунікатора для підвищення якості педагогічної взаємодії в умовах культурної різноманітності освітнього середовища. Окреслено спектр використання сучасних засобів і технологій комунікації в освітньому процесі.

Дослідження спрямоване на визначення оптимальних стратегій і підходів до ефективної комунікації в умовах глобалізації та орієнтоване на аспекти, які можуть допомогти розкрити важливі теми, пов'язані з глобалізацією та освітою, а саме на: застосування інформаційних технологій, мовних технологій, міжкультурну комунікацію, адаптацію до змін, співпрацю з батьками та іншими стейкхолдерами.

Особлива увага приділяється

впровадженню холистичної, гармонізаційної фундаменталізації знань у систему вітчизняної освіти. Акцентовано на активному партнерстві учасників освітнього процесу, зрозумілості та доступності комунікації, підготовці здобувачів освіти до життя у глобалізованому світі. Підкреслено важливість функціональної комунікації як ефективного обміну інформацією, що є ключовим для вирішення стратегічних завдань розвитку освіти, особливо в контексті інтеграції та цифровізації.

Ключові слова: комунікативна компетенція, цифрові технології, міжкультурна комунікація, цифрові інструменти комунікації.

Summary. The article examines paradigmatic changes in education, taking into account the requirements of the modern world and European integration processes, considers current trends in functional communication of a teacher in a globalising society. Changes in the modern world, including technological progress, cultural diversity and growing mobility, affect the role of the teacher as a communicator.

The article analyses the impact of globalisation on communication practices in the educational environment and emphasises the need to adapt pedagogical communication to modern challenges.

The article analyses the impact of globalisation on the role of the teacher as a communicator and highlights strategies that teachers can use to improve the quality of communication in the context of international interaction and cultural diversity. In particular, the use of modern means and technologies of communication in the educational process is considered.

The study aims to identify the best strategies and approaches to effective communication in the context of globalisation. The study focuses on aspects that can help to reveal important topics related to globalisation and education, such as the use of language technologies, intercultural communication, adaptation to change, and cooperation with parents and other stakeholders. Particular attention is paid to the introduction of holistic, harmonising fundamentalisation of knowledge in the national education system.

This article can be an interesting source for teachers, researchers and anyone interested in functional communication in the modern educational environment. The article explores how educational systems and teachers are adapting to global competitiveness and learner mobility. They consider changes in teaching methods and pedagogical approaches aimed at developing students' communication skills in a

multicultural world. The article also analyses the impact of globalisation on methods and forms of pedagogical interaction in the educational environment. The main aspects of this process include the active role of the teacher, clarity and accessibility of communication, interaction and feedback, and preparing students for life in a globalised world. The authors emphasise the importance of functional communication as an effective exchange of information, which is key to addressing the strategic challenges of education development, especially in the context of integration and digitalisation.

Key words: effective communication, digital technologies, communicative competence, digital transformations in education, globalisation and education, intercultural communication, paradigm, information competence.

Мета: проаналізувати сучасні інформаційні технології, які використовуються у процесі освіти для забезпечення ефективної функціональної комунікації.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасні тенденції функціональної комунікації педагогів в умовах глобалізаційного суспільства є важливою темою для дослідження. Вони стикаються з новими викликами у функціональній комунікації. Зокрема, зростає значення міжкультурної комунікації в освітньому середовищі, оскільки доводиться взаємодіяти із здобувачами освіти різних культур і національностей. Крім того, з появою нових технологій, таких як штучний інтелект, педагоги повинні бути готові використовувати ці інструменти для покращення комунікації з учнями та батьками, постійно вдосконалювати свої навички комунікації, щоб ефективно взаємодіяти з учнями у глобалізованому світі, застосовуючи доступні технології та розуміючи особливості міжкультурної взаємодії. Глобалізація вимагає інноваційних методів навчання – віртуальних класів, спільних

проектів та онлайн-дискусій. Також важливо враховувати роль медіа та соціальних мереж у комунікації з глобальною аудиторією. Тому потрібно вміти ефективно спілкуватися з учнями з різних культур, релігій та мов, адаптувати свій підхід до різних аудиторій, враховуючи їхні потреби та культурні особливості, використовувати сучасні технології, засоби комунікації, такі як відеоконференції, онлайн-платформи та соціальні мережі, щоб ефективно спілкуватися зі студентами. Необхідно встановлювати контакти з колегами та вивчати їхні методи та підходи до комунікації, що передбачає застосування простої мови для здобувачів освіти з різним рівнем інформаційної компетенції, забезпечення кращої комунікації та розуміння потреб студентів, зв'язку з батьками та опікунами. Ці проблеми вимагають дослідження та розвитку нових стратегій для педагогів, котрі працюють у глобалізованому світі.

Аналіз наукових джерел є одним з ключових методів наукового дослідження, це перший етап наукового дослідження, який означає оцінку та аналіз доступних джерел інформації з метою визначення їхньої актуальності, достовірності і значущі. Під час аналізу наукових джерел важливо враховувати їхні авторитетність, об'єктивність та науковий рівень. Цей метод полягає в систематичному вивченні, інтерпретації та оцінці існуючих наукових джерел, що стосуються конкретної проблеми або теми, та дозволяє отримати глибоке розуміння проблеми, розробити власні концепції та підходи до вирішення проблеми на основі наявних даних і попереднього вивчення.

Основні етапи аналізу наукових джерел можуть передбачити:

- визначення меж, у яких проводитиметься аналіз, розробку критеріїв відбору джерел для включення в дослідження;
- пошук і відбір відповідних наукових джерел, які відображають різні точки зору та підходи до досліджуваної проблеми;
- систематизацію знайдених

джерел за різними критеріями, такими як рік публікації, методологічний підхід, географічне походження авторів тощо;

- детальне вивчення змісту кожного джерела з урахуванням його методологічних підходів, головних висновків, аргументів і прийнятих позицій. Потім проводиться синтез інформації з різних джерел для отримання більш повного уявлення про проблему;

- аналіз джерел на предмет їхньої авторитетності, об'єктивності, релевантності та достовірності;

- на основі проведеного аналізу формулювання висновків, які відображають основні тенденції, спільні точки зору, а також контрверсії або прогалини в досліджуваній темі;

- підтримку аналізу наукових джерел за допомогою посилань і вказівок на використані джерела в тексті дослідження.

Синтез та узагальнення джерельної бази – це процес об'єднання та систематизації інформації, зібраної під час аналізу наукових джерел, з метою створення цілісного уявлення про предмет дослідження. У цьому процесі проводиться порівняння та аналіз отриманих даних з різних джерел для виявлення загальних тенденцій і відмінностей. У результаті синтезу та узагальнення джерельної бази формулюються висновки і рекомендації. Такий метод дозволяє синтезувати інформацію та узагальнювати результати для подальшого використання у власних дослідженнях, написанні наукових статей чи розробці нових концепцій. Інформація, отримана в результаті аналізу, систематизується та обробляється для подальшого використання. Це може включати упорядкування даних за тематичними або методологічними категоріями, створення схем, таблиць або графіків.

Інформація з різних джерел об'єднується та інтегрується для отримання більш повного розуміння теми дослідження. Синтез передбачає виявлення спільних тенденцій, вирізнення ключових позицій і концепцій, а також встановлення протиріччя і невирішених аспектів.

На основі синтезу інформації формулюються узагальнені висновки, які відображають загальні закономірності, тенденції або патерни у вивченій темі.

Результати дослідження було узагальнено завдяки організації, класифікації та використанню аналізу структури та функцій.

Аналіз досліджень і публікацій.

Багато вчених вивчають питання розвитку професійно-педагогічної комунікативної компетентності педагога в освітньому середовищі.

В'ячеслав Осадчий у своїй праці досліджує сучасні тенденції розвитку інформаційно-комунікативних технологій в освіті, професійно-педагогічну комунікацію як умову розвитку комунікативних можливостей педагога, використання ІКТ у навчанні у європейських школах; розглядає досвід провідних країн у впровадженні інформаційних технологій в освітній процес, включаючи прийняття ІКТ-компетентності, фінансування програм інформатизації освіти, використання хмарних технологій і дистанційного навчання, створення репозиторіїв електронних ресурсів і розробку моделей оцінювання стану інформатизації навчальних закладів. Також висвітлює основні тенденції розвитку інформаційних технологій в освіті (Осадчий В., Осадча К., 2015).

На основі наукових розвідок названих вище авторів нами проведено дослідження нових можливостей здійснення комунікативної взаємодії в освітньому процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Функціональна комунікація визначається як взаємодія між учасниками навчального процесу, спрямована на досягнення конкретних цілей і завдань. Вона означає передачу інформації, обговорення питань, вирішення проблем, а також взаємодію вчителя з учнями та батьками. Педагогічна комунікація є ключовим елементом успішної освіти, оскільки допомагає ефективно спілкуватися учасникам освітнього процесу, створювати сприятливий клімат для навчання та розвитку, а також вирішувати педа-

гогічні ситуації. У сучасному світі, де глобалізація та цифрові технології перетворюють освіту, важливо розуміти, як педагогічна комунікація впливає на освітній процес та як її можна оптимізувати для досягнення кращих результатів.

Зупинимось на суті основних сучасних глобальних тенденцій та ролі педагога у глобалізованому суспільстві. Глобалізація освіти – одна з фундаментальних тенденцій розвитку освіти, яка відображає формування єдиного соціального інформаційного й освітнього простору в масштабах усієї Землі [10]. Позитивним результатом глобалізації вважаємо розширення культурно-інформаційних контактів між народами й державами, що відображається у впливі на управління, виробництво, торгівлю, ринок праці, політичні утворення, інші суспільні інституції та процеси. Одночасно з позитивними здобутками виникають проблеми, зокрема, це характер сучасної міжнародної системи, що передбачало дослідження параметрів полярності, лідерства, нової системи міжнародної стратифікації її акторів, структури й середовища міжнародної взаємодії, процесів зміни (динаміки) таких станів, регулювання та саморегулювання процесів, формування нового світового порядку, трансформації політичної організації світу.

Відтак педагог як каталізатор суспільного процесу змінює традиційну роль, усе більш виступає не просто як "транслятор" інформації, а, скоріше, як організатор і координатор різноманітних соціальних умов, що забезпечує формування в освітньому процесі "суб'єкт-суб'єктних" взаємин, цілеспрямованого становлення і розвитку особистості здобувача освіти (Конюкова, Сидоровська, 2022).

Розглянемо типи функціональної комунікації у педагогічній практиці:

Основні аспекти функціональної комунікації. Функціональна комунікація в широкому сенсі слова – це спілкування, передача інформації від однієї людини до іншої.

Вона є сукупністю технічних засобів, які забезпечують передачу інформації. Функціями комунікації виступають інформаційно-комунікативна, емоційно-комунікативна та регулятивно-комунікативна. Комунікаційний процес являє собою обмін інформацією, здійснюваний між двома або більше індивідами.

Використання інтерактивних методів у навчанні. Інтерактивні методи навчання активно залучають учнів до освітнього процесу. Вони базуються на активній взаємодії учасників процесу. Інтерактивні методи захоплюють здобувачів, пробуджують у них інтерес і мотивацію, навчають самостійного мислення та дій. Функціональна комунікація відіграє важливу роль для педагога з кількох причин:

1. **Ефективність навчання:** чітка та зрозуміла комунікація допомагає студентам краще зрозуміти матеріал, що вивчається. Це може підвищити ефективність навчання, допомогти студентам досягти своїх академічних цілей.

2. **Створення позитивного освітнього середовища:** уміння ефективно комунікувати допоможе педагогу створити позитивне та підтримуюче навчальне середовище, що може сприяти позитивному ставленню студентів до навчання.

3. **Розвиток міжособистісних взаємин:** функціональна комунікація допомагає педагогу встановлювати та підтримувати ефективні міжособистісні взаємини зі студентами, що створить атмосферу взаємоповаги та довіри.

4. *Управління освітнім колективом:* ефективна комунікація є важливим інструментом управління. Вона допомагає педагогу встановлювати правила та очікування, роз'яснювати освітні завдання й вирішувати конфлікти.

5. **Професійний розвиток:** комунікативна компетентність визначає ефективність професійного розвитку педагога, допомагає встановлювати ефективні взаємини з колегами, батьками студентів та іншими членами освітнього процесу.

У сучасному глобалізованому

світі важливим видом освітньої комунікації є міжкультурна комунікація - спілкування між людьми з різними культурними ідентичностями. Ідеться про обмін інформацією, почуттями, думками представників різних культур. Міжкультурна комунікація бачиться ключовим аспектом у глобалізованому світі, що передбачає взаємодію між представниками різних культур, що може створювати як виклики, так і можливості. Виклики включають розуміння та повагу до культурних відмінностей, уникання стереотипів і конфліктів. Однак через взаємодію з різними культурами педагог може розвивати свою міжкультурну компетентність, що допомагає йому краще розуміти та працювати з учнями з різних культур, сприяючи їхньому успіху та розвитку. Виклики і можливості міжкультурної комунікації в діловій сфері вимагають специфічних знань та навичок. Міжкультурна комунікація може допомогти нам отримати більше самосвідомості та краще спілкуватися у світі. Глобалізація приводить до інтеграції в сучасному світі, що збільшує значення міжкультурної комунікації. Міжкультурна компетентність важлива для педагогів і соціальних працівників. Високоосвічені соціальні працівники та педагоги мають потребу у практичних інструментах для успішної діяльності в сучасному багатоманітному культурному просторі. Формування міжкультурної комунікативної компетентності фахівців-педагогів закладів дошкільної освіти ґрунтується на міжкультурній комунікації (Петренко, Шевченко, Зеліковська, 2020).

Сучасні мультимедійні технології стають надзвичайно популярними у глобальному інформаційному суспільстві. Вони дозволяють підвищити інтенсивність та ефективність процесу навчання, створюють умови для самоосвіти та дистанційного навчання. Інтерактивні технології є потужним інструментом для формування комунікативної компетентності студентів філологічних спеціальностей.

Ефективність використання он-

лайн-інструментів полягає в тому, що сучасні освітні інструменти, такі як чат, дошка оголошень, генератор опитувань тощо, дозволяють підвищити рівень цифрової компетентності педагога Нової української школи. А інтерактивні онлайн-інструменти, такі як Moodle, Classroom, сприяють організації ефективного дистанційного навчання (Штаєр, Назаров, Кравець, 2023, с. 5).

Мультимедіа-технології стали популярними з ряду причин:

1. *Комбінація різних форм представлення інформації*: мультимедіа дозволяє комбінувати текст, звук, графіку, анімацію та відео на одному носії. Це робить передачу інформації більш ефективною та цікавою.

2. *Інтерактивність*: мультимедіа часто включає інтерактивні елементи, що дозволяють користувачам активно взаємодіяти з контентом. Це може збільшити залученість та розуміння матеріалу.

3. *Гіперпосилання*: мультимедіа-об'єкти та продукти часто містять гіперпосилання, що дозволяють користувачам легко перемикатися між різними частинами контенту або додатковими ресурсами¹.

4. *Широкий масштаб інформації*: мультимедіа дозволяє передавати значно більше інформації, ніж традиційні методи.

5. *Відсутність територіально-часових обмежень*: мультимедіа може бути доступним у будь-який час і в будь-якому місці, що забезпечує велику гнучкість для користувачів.

6. *Низька вартість аудиторного контакту*: використання мультимедіа може бути порівняно дешевим способом досягнення великої аудиторії.

7. *Висока оперативність інформування*: мультимедіа дозволяє швидко оновлювати й поширювати інформацію.

Ці та інші фактори сприяли широкому розповсюдженню та популярності мультимедіа-технологій у сучасному світі (Колесник, Тарасов, 2019, с. 11).

Глобалізація впливає на всі сфери життя, у т. ч. освіту і комунікацію. В умовах глобалізації функціональна комунікація може розвиватися через використання нових технологій, що дозволяють людям легко спілкуватися та обмінюватися інформацією незалежно від географічного розташування (Штаєр, Назаров, Кравець, 2023). Маємо на увазі застосування соціальних медіа, онлайн-платформ для навчання, віртуальних конференцій та інших цифрових інструментів. Виділимо наступні рекомендації для педагогів щодо підвищення якості комунікації:

- активне спілкування з учнями, ураховуючи їхні інтереси та потреби. Вони мають уміти слухати учнів і відповідати на їхні запитання;

- використання сучасних технологій для підвищення якості комунікації (онлайн-платформ для навчання, соціальних медіа, відеоконференцій та інших цифрових інструментів);

- удосконалення своїх комунікативних навичок через професійний розвиток, що може включати участь у тренінгах, семінарах, вебінарах та інших формах навчання;

- комунікування з колегами, обмін досвідом, навчання один від одного, що допоможе підвищити якість комунікації та покращити свою педагогічну практику.

Для покращення комунікації можна використовувати багато інструментів, які посприяють покращити якість комунікації та зробити її більш ефективною. Ось декілька з них:

1. **Slack**: Це додаток для обміну повідомленнями, який з'єднує людей з потрібною їм інформацією. В основному використовується для ведення бізнесу. Дозволяє обмінюватися файлами, здійснювати голосові та відеодзвінки, що робить його чудовим інструментом внутрішньої комунікації.

2. **Командні ігри**: допоможуть покращити комунікаційні навички, посприяють командному духу.

3. **Вправи для розвитку дрібної моторики**: сприяють розвитку невербальних комунікативних навичок.

4. Відвідування різних гуртків: допоможе покращити свої комунікаційні навички через взаємодію з різними людьми.

5. Використання стратегій внутрішньої комунікації: розробка всеосяжного плану і структури для сприяння ефективній та дієвій комунікації в організації.

6. Використання різних каналів спілкування: використання електронної пошти, соціальних медіа, відеоконференцій та інших цифрових інструментів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті дослідження нами зроблено певні висновки. У сучасному глобалізованому світі одне із важливих мість займає комунікація. В освітньому процесі під впливом глобалізаційних процесів активізувалась міжкультурна комунікація, яка вимагає від усіх учасників освітнього процесу поєднання полікультурних, комунікативних і цифрових компетенцій. Проведений аналіз джерельної бази дозволив запропонувати авторське тлумачення поняття "функціональна комунікація", тобто процес взаємодії між людьми або групами, спрямований на досягнення певної мети чи завдання. Цей вид комунікації є результативним та ефективним, оскільки кожна сторона чітко розуміє свої обов'язки та цілі у процесі спілкування. Основні аспекти функціональної комунікації передбачають:

1. зрозумілість і точність, щоб уникнути непорозуміння і помилок;
2. доступність і відкритість для всіх сторін, які беруть участь у комунікаційному процесі;
3. адаптованість до потреб і характеристик аудиторії;
4. спрямованість на досягнення конкретних цілей і завдань;
5. взаємодію та співпрацю між усіма учасниками для досягнення спільних цілей;
6. можливість отримувати зворотний зв'язок для вдосконалення комунікаційного процесу та виправлення можливих недоліків;
7. використання різних засобів і каналів: комунікація може відбуватися за допомогою різних засобів

і каналів, таких як усна комунікація, письмові повідомлення, електронна пошта, відеоконференції тощо.

Функціональна комунікація є ключовим елементом у будь-якій організації або колективі, оскільки допомагає забезпечити ефективну співпрацю.

Виявлено, що сукупність ідей, понять і дій, які практикує сучасний педагог, свідчить про його рівень функціональної комунікації. Дослідження також показало, що парадигма як сукупність ментальних і фахових основ функціональної комунікації формується під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників, включаючи активну методичну та науково-пошукову діяльність, самовдосконалення, безперервну освіту, міжнародну мобільність, проєктну діяльність та інше.

Наше дослідження дозволило виділити найбільш значущі види функціональної комунікації для майбутніх учителів в освітньому процесі, зокрема:

вербальні комунікації – спілкування, у якому використовуються слова та мовлення. Це, насамперед, усні розмови, презентації, лекції, діалоги тощо.

Виявлено прагматичні аспекти взаєморозуміння, культурної адаптації та міжкультурної чутливості, що розкрило сутність розширення культурного усвідомлення здобувачами освіти структури, видів і напрямів функціональної комунікації, що передбачають взаємодію між студентами, викладачами та іншими учасниками навчального процесу; посприяло підвищенню рівня толерантності й відкритості до інших культурних груп. Також можна говорити про усну та письмову комунікацію, групові дискусії, спільні проєкти тощо. Міжкультурна комунікація у процесі освіти є ключовою для розвитку студентів та підготовки їх до глобального світу, де різноманітність культур і поглядів бачиться необхідною складовою.

Перспективними напрямками подальших досліджень вважаємо вивчення механізмів міжкультурної комунікації в освітньому процесі засобами штучного інтелекту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Вереш, М., Птуха, В., Зінченко, О. (2019). Вплив інтерактивних технологій на формування комунікативної компетентності студентів. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 63 (1), 24.

Ісаєва, С. Д., Соловей, Н. В. (2022). Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації. *ГРААЛЬ НАУКИ*, 502–507.

Колеснік, А. В., Тарасов, А. Ф. (2019). *НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО КОНТЕНТУ*. URL <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5330/1/Uses%20of%20multimedia.pdf>

Конюкова, І. Я., Сидоровська, Є. А. (2022). Тенденції розвитку міжкультурної комунікації в соціальних мережах. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 4, 21–25. URL https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4630/Visnyk_4_2022-21-25.pdf?sequence=1

5. Маслова, В. А. (2021). Професійно-педагогічна комунікація як умова розвитку комунікативних можливостей педагога. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 3, 16. URL <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/42574/1/34-.pdf>

6. Осадчий В. В., Осадча К. П. (2015). Сучасні реалії і тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 48, 4. URL <https://www.academia.edu/21838352>

7. Сашук, Т. І. (2018). Сучасне бачення комунікаційних функцій в соціальних комунікаціях. *Science and Education a New Dimension*, 178, 29–17. URL <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/Modern-vision-of-communication-functions-in-social-communication-T.-I.-Sashchuk.pdf>

8. Сокол М., Розлуцька Г., Петришина О. (2021). Професійна підготовка магістрів української філології в умовах інтернаціоналі-

зації освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету*, 2 (49), 151–154. URL <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.151-154>

9. Петренко, Л. М., Шевченко, В. П., Зеліковська, О. О. (2020). Відкриті цифрові системи в оцінюванні результатів науково-педагогічних досліджень. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 76 (2), 213.

10. Ходаковська, К., Пузирьова, П. (2020). Проблеми та перспективи вищої освіти в умовах глобалізації. *Науковий вісник Київського національного університету технологій та дизайну*, 174–177. URL https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16920/1/PIONBUG_2020_P174-177.pdf

11. Штаєр, Р., Назаров, В., Кравець, О. (2023). Можливості використання інформаційних технологій в освітньому процесі. *Науковий вісник Ужгородського університету*, 2 (53), 156–160. URL <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/290360>

REFERENCES

1. Veresh, M., Ptukha, V., Zinchenko, O. (2019). Vplyv interaktyvnykh tekhnologij na

formuvannja komunikatyvnoji kompetentnosti studentiv. *Aktualjni pytannja ghumanitarnykh nauk*, 63 (1), 24.

2. Isajeva, S. D., Solovej, N. V. (2022). Pedagoghichne spilkuvannja jak providna skladova profesijno-pedagoghichnoji komunikaciji. *GhRAALJNAUKY*, 502–507.

3. Kolesnik, A. V., Tarasov, A. (2019). F. NAPRJAMKY V Y K O R Y S T A N N J a M U L J T Y M E D I J N O G h O KONTENTU".

4. Konjukova, I. Ja., Sydorovsja, Je. A. (2022). Tendenciji rozvytku mizhkulturnoji komunikaciji v socialnykh merezhakh. *Visnyk Nacionalnoji akademiji kerivnykh kadriv kultury i mystectv*, 4, 21–25.

5. Maslova, V. A. (2021). Profesijno-pedagoghichna komunikacija jak umova rozvytku komunikatyvnykh mozhlyvostej pedagogha. *Naukovyj visnyk Uzhghorodskogho nacionalnogho universytetu*, 3, 16.

6. Osadchij V. V., Osadcha K. P. (2015). Suchasni realiji i tendenciji rozvytku informacijno-komunikacijnykh tekhnologij v osviti. *Informacijni tekhnologiji i zasoby navchannja*, 48, 4.

7. Sashuk, T. I. (2018).

Suchasne bachennja komunikacijnykh funkcij v socialnykh komunikacijakh. *Science and Education a New Dimension*, 178, 29–17.

8. Sokol M., Rozlucjka Gh., Petryshyna O. (2021). Profesijna pidgotovka maghistriv ukrajinskoji filologhiji v umovakh internacionalizaciji osvity. *Naukovyj visnyk Uzhghorodskogho universytetu*, 2 (49), 151–154.

9. Petrenko, L. M., Shevchenko, V. P., Zelikovsja, O. O. (2020). Vidkryti cyfrovi systemy v ocinjuvanni rezuljtativ naukovopedagoghichnykh doslidzenj. *Informacijni tekhnologiji i zasoby navchannja*, 76 (2), 213.

10. Khodakovsja, K., & Puzyrjova, P. (2020). Problemy ta perspektyvy vyshhoji osvity v umovakh ghlobalizaciji. *Naukovyj visnyk Kyjivskogho nacionalnogho universytetu tekhnologij ta dyzajnu*, 174–177.

11. Shtajer, R., Nazarov, V., Kravecj, O. (2023). Mozhlyvosti vykorystannja informacijnykh tekhnologij v osvitnomu procesi. *Naukovyj visnyk Uzhghorodskogho universytetu*, 2 (53), 156–160.

Стаття надійшла 30.04.2024 р.

